

EDUSKUNNAN
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Helsingissä
30 päivänä syyskuuta 1994
Lausunto n:o 4

Ulkoasiainvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 7 päivänä syyskuuta 1994 ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 135 Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina alivaltiosihteeri Antti Satuli, toimistopäällikkö Marita Eerikäinen, toimistopäällikkö Hannu Himanen, lähetystöneuvos Merja Lindroos-Binham ja erikoistutkija Kari Möttölä ulkoasiainministeriöstä, vt. kansliapäällikkö Markku Lehto, osastopäällikkö Kimmo Leppo, apulaisosastopäällikkö Jorma Perälä, apulaisosastopäällikkö Marja-Liisa Partanen, toimistopäällikkö Helena Puro, hallitusneuvos Jorma Heikkilä ja vanhempi hallitussihteeri Katriina Alaviuhkola sosiaali- ja terveysministeriöstä, lakimies Anne Neimala kansaneläkelaitoksesta, johtaja Erik Forsman ja asiamies Pekka Piispainen Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, työvoimapolitiittinen asiamies Martti Huttunen Liiketyönantajain Keskusliitosta, ekonomisti Peter Boldt ja tutkimussihteeri Mirja Janérus Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, asiamies Riitta Työläjärvi Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:sta, apulaisosastopäällikkö Markku Lemmetty Akavasta ja puheenjohtaja Esa Härmälä sekä jaostopäällikkö Kaarina Knuuti Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen, Itävallan, Norjan ja Ruotsin sekä Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn sopimuksen ensin mainittujen maiden liittymisestä Euroopan unioniin. Sopimuksella Suomi tulee sopimusosapuoleksi kaikkiin niihin sopimuksiin, joihin Euroopan unioni perustuu.

Liittymissopimus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995 edellyttäen, että kaikki sopimuspuolet ovat tallettaneet sopimusasiakirjansa vuoden 1994 loppuun mennessä. Esitykseen liittyy ehdotus laiksi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Yleistä

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on lausunnoonsaan rajoittunut käsittelemään omaa toimialaansa. Samalla valiokunta viittaa EY-jäsenyyden vaikutuksista Suomelle koskevaan lausuntoonsa n:o 1/1992 vp ja Suomen suhtautumisesta Länsi-Euroopan yhdentymiskehitykseen antamaansa lausuntoon n:o 2/1990 vp. Kyseisissä lausunnoissa todetut seikat muun muassa talouspolitiikan ja sosiaalipolitiikan yhteydestä, Euroopan ulkopuolisesta kehityksestä, Suomen sosiaaliturvajärjestelmän pohjoismaisesta perustasta, suhtautumisesta etuuskien maastavientiin, sosiaaliturvan rahoituksen ja lähentämisen kysymyksistä sekä sosiaali- ja terveyspolitiikan eräistä erillis-kysymyksistä pitävät edelleen paikkansa kaikilta keskeisiltä osiltaan. Valiokunta toteaa, että muun muassa yksi keskeinen EU- ja ETA-jäsenyyttä koskeva kysymys — alkoholilainsäädännön uudistus — on parhaillaan valiokunnan käsiteltävänä.

Euroopan unionin jäsenyyttä tulee myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan toimialan kannalta tarkastella osana maailmanlaajuisia ongelmia. Keskeiset syyt maapallon mittaisiin sosiaalisiin ongelmiin ovat taloudellinen epätasa-arvo, sodat, väestön kasvu ja ympäristötuhot, joista aiheutuu nälänhätää, pakolaisuutta ja siirtolaisuutta. Näiden ongelmien ratkaisemisessa kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä. Sitä voidaan ja tulee harjoittaa riippumatta Suomen integraatioratkaisusta. Esimerkiksi kehitys yhteistyöhön Suomi

käyttää nykyisin noin 0,4 prosenttia bruttokansantuotteestaan. EU:n talousarviosta noin neljä prosenttia käytetään kehitysyhteistyöhön.

EU:n roolista ja Suomen mahdollisuuksista EU:n jäsenenä tai ulkopuolella voidaan esittää erilaisia arvioita. Suomen asemaan siinä paineessa, jonka maailman hätä aiheuttaa sosiaalipolitiikan alalla, on EU:n jäsenyydellä merkitystä. Jäsenenä voimme olla vaikuttamassa euroopanlaajuisen politiikan muotoiluun ja toimeenpanoon, mutta olemme toisaalta sitoutuneita siihen. Tämä vähentää mahdollisuuksia itsenäiseen esiintymiseen, mutta toisaalta siltä osin kuin kysymys on ns. toisesta pilarista eli yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, edellytetään EU:ssa lähes aina yksimielistä päätöksentekoa. Suomen kannalta tärkeää tässä suhteessa on Venäjän ja Baltian kehitys. Näiden ja muiden Itä-Euroopan maiden merkitys myös EU:lle lisääntyy.

Sosiaali- ja terveysturvan lähtökohdista

Sosiaali- ja terveysturva heijastaa vahvasti yhteiskunnassa vallitsevia arvoja. Suomessa vallalla oleva pohjoismainen lähtökohta perustuu sekä asumiseen että työhön ja painottaa yksilöllistä oikeutta etuuksiin. Se korostaa laajasti ymmäretyn sosiaaliturvan kattavuutta, työsuhteesta riippumattomiakin etuuksia ja vahvaa palvelujärjestelmää. Sosiaalipolitiikalla on myös luotu edellytyksiä muun muassa tasa-arvon toteuttamiselle. Tässä suhteessa sellaisilla seikoilla kuin kattavalla lasten päivähoitajärjestelmällä ja kouluvuokailulla on merkittävä osa.

Suomen sosiaaliturvalle on tyypillistä etuuk-sien pitkä kesto. Myös taso oli Suomessa eurooppalaista vahvaa keskitasoa, mutta lähinnä valtiontaloudellisten ongelmien vuoksi on etuuk-sien taso nyt verrattuna moniin Euroopan maihin selvästi alempi. Samanaikaisesti on kuitenkin sosiaalimenojen osuus bruttokansantuotteesta noussut, mikä johtuu huomattavalta osalta työtömyyden aiheuttamien menojen kasvusta ja bruttokansantuotteen alenemisestä.

Euroopan unionin nykyiset jäsenmaat ovat sosiaaliturvaa koskevalta ajattelultaan varsin erilaisia. Ero pohjoismaiseen ajatteluun on sosiaaliturvan sidonnaisuus työntekoon, mutta, mitään eurooppalaista tai EU:n sosiaaliturvajärjestelmää ei voida osoittaa. Kunkin jäsenmaan sosiaaliturvan painotukset ja taso, etuuk-sien kesto, rahoitusjärjestelmät ja toimeenpano eroavat

selvästi. EU on laatinut joitakin sosiaaliturvaa koskevia vähimmäissuosituksia. EU:n tavoitteenä ei ole sosiaaliturvan harmonisointi eli yhden-täminen, vaan konvergointi eli lähentäminen. Maiden erilainen historia, etuuk-sien tason erot, kulttuuriset tekijät ja muut vastaavat seikat teke-vät lähentämisestäkin ongelman. Lisäksi EU koordinoi sosiaaliturvan siirtymistä maasta toiseen sosiaaliturvasopimusta muistuttavalla EY-asetuksella, jotta työvoiman liikkuvuudelle ei ole esteitä. Samalla estetään väliinpuotoamista ja poistetaan mahdollisuuksia päällekkäisten etuuk-sien saamiseen. Tämä koskee Suomea jo ETA-sopimuksen perusteella.

Sopimuksessa Euroopan unionista eli niin sanotussa Maastrichtin sopimuksessa EU asettaa tavoitteekseen mm. edistää tasapainoista ja kes-tävää taloudellista ja sosiaalista kehitystä eten-kin luomalla alueen, jolla ei ole sisäisiä rajoja, lujittamalla taloudellista ja sosiaalista yhteen-kuuluvuutta sekä perustamalla talous- ja rahaliit-ton, johon ko. sopimuksen määräysten mukai-sesti sisältyy yhtenäisvaluutta.

Euroopan komission loppuvuodesta 1993 jul-kaisemassa työelämän ja sosiaalipolitiikan vih-reässä kirjassa pohditaan mahdollisuuksia täys-työllisyyden saavuttamiseen, hyvinvointivaltion roolia, tasavertaisten mahdollisuuksien kehittä-mistä ja vastaavia talous-, sosiaali- ja hyvinvoin-tipolitiikkaan keskeisesti kuuluvia asioita. Vih-reän kirjan ehkä keskeisin lähtökohta on nä-kemys taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen yh-teydestä, eikä sosiaalipolitiikkaa voi jättää taka-alalle taloudellisen kilpailukyyn vahvistamiseksi. Rajoittamaton kilpailu ei tee mahdolliseksi kattaa ihmisten riskejä eivätkä markkinat hoida köyhiä tai investoi inhimillisten voimavarojen ylläpitämiseksi tarpeellisiin kohteisiin. Sosiaali-menojen on pysyttävä budjeteissa asetetuissa rajoissa, yksityisen ja julkisen sosiaaliturvan välille on löydettävä tasapaino ja vähimmäisturva on taattava kaikille. Vihreä kirja asetti kuitenkin enemmän kysymyksiä kuin antoi vastauksia.

Vihreästä kirjasta saadun palautteen perusteella Euroopan komissio julkaisi heinäkuussa 1994 valkoisen kirjan sosiaalipolitiikan kehittä-misestä. Myös Suomen sosiaali- ja terveysminis-teriö ja useat kansalaisjärjestöt antoivat asiasta lausunnon. Siinä painotetaan työpaikkojen luo-mista, korkeatasoiseen työvoimaan sijoittamis-ta, työolainsäädännön asemaa osana kilpailu-kykyä, eurooppalaisten työmarkkinoiden luo-mista, sukupuolten tasa-arvoa, sosiaalipolitiikan ja sosiaaliturvan merkitystä, kansantervey-

den edistämistä, kolmikantaista asioiden valmistelua ja vapaaehtoisjärjestöjen aseman huomioon ottamista sekä kansainvälistä yhteistyötä. Sosiaalipolitiikan ei tule keskittyä vain työmarkkinoihin, vaikka toisaalta sosiaalipolitiikan tärkeimpänä tavoitteena pidetään työpaikkojen ja koulutusmahdollisuuksien luomista. EU:n sosiaalipolitiikan alaa halutaan laajentaa perhe-elämään, terveydenhuoltoon ja vanhuuteen vaikuttamiseen mm. tietojenvaihdolla lastenhoitojärjestelmistä, käynnistämällä sairauksien valvontaa ja pyrkien varmistamaan vammaisten ja vanhusten huomioon ottaminen päätöksenteossa. Seuraavana vaiheena on komission työohjelman luominen.

Komission hyväksymän sosiaalipolitiikan kehittämisestä koskevan valkoisen kirjan tavoitteista on jäsenmaiden välillä ja sisällä myös erimielisyyksiä ja ristiriitoja. Asiakirja on menossa ministerineuvoston ja Euroopan parlamentin käsittelyyn. Esimerkiksi työehdoista, kuten työntekijöiden irtisanomisista, osa-aikatyön ehtoja sekä arkipyhien ja sairauden ajan palkkaa koskevista standardeista, käydään keskustelua. Myös hallussa toteuttaa jo aiemmin kasvusta, kilpailukykyä ja työllisyydestä hyväksytyyn valkoisen kirjan tavoitteita on työntekijä- ja työnantajajärjestöjen välillä eroja.

Talouden ja sosiaalipolitiikan yhteys

EU on ensisijaisesti taloudellinen liitto, mikä luo oman heijastuksensa myös sen sosiaaliseen ajatteluun. Sosiaalipolitiikkaa tarkastellaan etupäässä kilpailukykyyn kautta. Sosiaaliturvan koordinoinnilla pyritään vähentämään työvoiman liikkumisen esteitä. EU ei edellytä sosiaaliturvan muuttamista kilpailu- tai muistakaan syistä. EU- ja ETA-maiden taloudelliset ongelmat ja poliittinen päätöksenteko ovat taustalla niiden leikatessa sosiaaliturvaansa.

Talouden ensisijaisuuden ajatukseen liittyy olennaisesti se, että sosiaaliturvan taso määräytyy paitsi poliittisesta tahdosta myös taloudellisista mahdollisuuksista. Tämä näkökanta korostuu myös EU:n toiminnassa, jossa työllisyyden edistämistä pidetään myös sosiaalipolitiikan parhaana mahdollisuutena. Osittain on kyse keskieurooppalaisesta työperusteisesta sosiaaliturvasta mutta myös siitä, että työllistyminen luo kulutuskysyntää, lisää sosiaalipolitiikan maksajien määrää ja vähentää sosiaalisten etuuksien käytäjien määrää.

Suomen kannalta voidaan EU:n sosiaalipolitiikan tavoitteista sekä taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kytkennästä positiivisimpana pitää pyrkimystä työllisyyden parantamiseen. Työllisyyden paraneminen vapauttaa varoja muuhun toimintaan. Arvionvaraisempaa on, pidetäänkö työllisyyden ja yleisesti taloudellisen toimeliaisuuden kannalta jäsenyyttä parempana vai huonompana vaihtoehtona. Tähän kiteytyy keskeinen kysymys arvioitaessa jäsenyyttä sosiaalipolitiikan kannalta. On arvioitu, että EU-jäsenyys merkitsee Suomelle parempaa taloudellista kehitystä, jolloin on myös paremmat mahdollisuudet ylläpitää ja kehittää sosiaaliturvaa. On esitetty myös päivittäisiä arvioita jäsenyyden vaikutuksesta taloudelliseen kehitykseen. Suomen talouden riippuvuus viennistä EU-maihin kytkee taloudelliset tekijät voimakkaasti kysymykseen työllisyyden paranemisesta.

Sosiaali- ja terveysturvan taso ja sisältö

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysturvan alalla on voitu saavuttaa keskeiset neuvottelutavoitteet. Työvoiman liikkuvuuden asettamat vaatimukset sosiaali- ja terveysturvalle on toteutettu jo Euroopan talousalue-järjestelyn yhteydessä. Tässä suhteessa tulevaisuudessa tapahtuvat muutokset vastaavat EU-jäsenyydessä niitä muutoksia, joihin Suomi on sitoutunut Euroopan talousalueen myötä. Suomi voi ETA-järjestelyssä irtisanoutua EU:n lainsäädännöstä, mutta tällöin on periaatteessa mahdollista, että Suomeen kohdistetaan vastatoimia. Toisaalta Suomi voi EU:n jäsenenä olla mukana valmistelemissa ja päättämässä näistä asioista itse ytimessä, eikä vain puheoikeudella osallistua EU-lainsäädännön valmisteluun.

EU:n jäsenenä Suomi taloutensa ja muiden kansallisten tekijöiden sallimissa rajoissa päättää itse sosiaaliturvansa tason, keston, kattavuuden ja muut vastaavat tekijät. Oma päätösvalta kattaa niin palvelut kuin toimeentulon perus- ja ansioturvan. Tässä suhteessa tilanne vastaa ETA-jäsenyyttä. Suomessa viime vuosina ja jo ennen ETA-jäsenyyttä toteutetut sosiaaliturvan leikkaukset ovat perustuneet pääasiassa kansallisiin taloudellisiin vaikeuksiin.

Suomi voi myös Euroopan unionin jäsenenä ja mahdollisesti yhtenä Euroopan unionin pohjoismaisista jäsenvaltioista tuoda esille pohjoismaista sosiaali- ja terveydenhuollon mallia, joka pe-

rustuu palveluihin sekä toimeentulon perusturvaan ja työllä ansaittuun turvaan. Toisaalta EU-maiden kulttuuriin pohjautuvat toisentyypiset mallit luovat paineita suomalaista järjestelmää kohtaan. Ne saattavat myös antaa virikkeitä suomalaisen mallin kehittämiseen. Tanska on säilyttänyt EU:n jäsenenä sosiaaliturvansa pohjoismaiset piirteet.

Sopimus Suomen liittymisestä Euroopan unioniin avaa eräitä mahdollisuuksia osallistua EU:n toimeenpanemiin ohjelmiin muun muassa työllisyyden parantamiseksi sekä terveydenhuollon alalla. Maastrichtin sopimuksen mukaan kansanterveyden alalla on tavoitteena ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu. Keinoina ovat yhteistyö ja tukeminen. Nimenomaisen määräyksen mukaan edistämisen tavoitteena ei ole jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen.

Lakisääteisen eläke- ja tapaturmavakuutuksen asema

Valiokunta toteaa, että jäsenyysneuvotteluisa on saavutettu lakisääteisen työeläkevakuutuksen kannalta tärkein tavoite — eläkevakuutuksen pitäminen osana sosiaaliturvaa ja se, ettei henkivakuutusdirektiivejä sovelleta Suomen työeläkevakuutukseen.

Niin sanottu tulevan ajan oikeus sisältyy varsin harvojen EU-maiden työeläkevakuutuksiin. Se muodostaa suomalaisen työkyvyttömyyseläkkeen tärkeän osan ja siksi sen säilyttäminen on tärkeää. Osana sosiaaliturvaa tämäkään seikka ei kuulu EU:n toimivaltaan, vaan Suomen omaan päätösvaltaan, joten työeläkevakuutuksen rahoitus on pidettävä myös tämän etuuden kattavalla tasolla.

EU-jäsenyydessä Euroopan talousalueen tilanteeseen nähden heikennyksenä on epävarmuus lakisääteisen tapaturmavakuutuksen asemasta, joka jää riippuvaksi Euroopan yhteisön tuomioistuimen kannanotosta. Eräillä Euroopan unionin nykyisillä jäsenmailla on samantapainen tilanne, joten Suomi ei ole ainoa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen yksityisen vakuutusjärjestelmän kautta toteuttanut valtio. Saadun tiedon mukaan komissiolle on jo tehty esitys kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin muuttamisesta. Valiokunta toistaa aikaisemman kantansa siitä, että lakisääteinen tapaturmavakuutus on pidettävä osana suomalaista sosiaaliturvajärjestelmää.

Sosiaaliturvan rahoitus

Sosiaaliturvan rahoitus perustuu kansallisiin päätöksiin, joten rahoitusjärjestelmä on Suomen itsensä päätettävissä. EU:n nykyisten jäsenmaiden sosiaaliturvan rahoitus vaihtelee maittain voimakkaasti. Esimerkiksi Tanskassa rahoitus on noin 80-prosenttisesti verovaroihin perustuvaa, kun taas Ranskassa julkisen vallan osuus on alle 20 prosenttia. Espanjassa työnantajat maksavat yli 50 prosenttia sosiaaliturvan kustannuksista, kun Tanskassa heidän osuutensa on seitsemisen ja Hollannissa noin 20 prosenttia. Vakuutettujen osuus on Hollannissa noin 40, Tanskassa noin viisi ja Irlannissa noin 15 prosenttia. Suomessa EU-maiden keskiarvoon verrattuna verotuksen osuus (n. 50 %) on suurempi ja vakuutettujen osuus (n. 7 %) pienempi. Työnantajien osuus (hieman yli 40 %) vastaa suurin piirtein keskiarvoa.

Rahoitusjärjestelmän kestävyys riippuu sen rakenteesta, taloudellisesta toimeliaisuudesta ja rahoitukseen vaikuttavista ulkopuolisista tekijöistä. Rakenne vaikuttaa muun muassa työnantajien välillisiin työvoimakustannuksiin, mikä on kilpailutekijä. EU-maiden varsin erilainen sosiaaliturvan rahoituksen rakenne ei ainakaan toistaiseksi ole johtanut yhtenäistämiseen. Ilmeisesti kansantaloudet sopeutuvat erilaisiin kustannusrakenteisiin ja korkeiden välillisten työvoimakustannusten kääntöpuolena on matalampi verotuksen taso. Erilainen rakenne saattaa myös vaikuttaa rahoituksen haavoittuvuuteen lyhyellä aikavälillä. Pitkällä aikavälillä kaikki rahoituksen tekijät ovat ilmeisesti siten riippuvia toisistaan, että syvä lama heikentää kaikkia rahoituslähteitä. Näin vaikuttaa esimerkiksi heikko työllisyys ja korkea julkinen velka.

Yhden uhan Suomen sosiaaliturvan rahoitukselle jäsenyysvaihtoehdossa saattaa muodostaa verotuksen harmonisointi. EU pyrkii eräiltä osin välillisen verotuksen yhdenmukaistamiseen. Toistaiseksi tärkeintä on arvonlisäveropohjan yhtenäistäminen ja sen yhtenäiset vähimmäistasot. Vastaavia toimia on toteutettu eräissä valmisteveroissa. Suomen kannalta tärkein ja vaikutuksiltaan suurin on alkoholijuomaverotus. Jos verotuksen harmonisoinnissa siirrytään yhtenäiseen välillisen verotuksen tasoon olennaisesti Suomen nykyisiä veroja alemmalla tasolla, saattaa tämä pakottaa puuttumaan sosiaaliturvan nykymuotoiseen rahoitukseen.

Edellä on korostettu talouden merkitystä sosiaaliturvan ylläpitämiselle. Maastrichtin sopi-

muksella talous- ja rahaliiton merkitys unionissa kasvoi. Talous- ja rahaliiton asteittainen toimeenpano kaventaa vähitellen jäsenmaiden talous- ja rahapoliittista liikkuma-alaa. Sosiaaliturvan kannalta voimakkaimmat vaikutukset liittyvät julkisen talouden velkaantumista ja budjettialijäämää koskeviin vaatimuksiin. Finanssi-poliittinen vastuu säilyy jäsenvaltioilla. Vaikka talous- ja rahaliitto ei sinänsä edellytä julkisen sektorin tai sosiaaliturvan leikkaamista, saattaa tiukka kansallinen "budjettikuri" antaa lisäpontta sellaiseen tehokkuuden kasvattamiseen ja kustannussäästöjen hakemiseen, joka merkitsee heikkenevää sosiaaliturvaa. Talous- ja rahaliittoa saatetaan vastoin sen sisältöä käyttää myös syynä perusteettomiin leikkauksiin. Leikkaukset saattavat nopeastikin johtaa kierteseen, jossa sosiaaliturvan rahoitus käy vaikeaksi. Vaikutukset ovat samantapaiset kuin taloudellisella lamalla. Toisaalta talous- ja rahaliiton mahdolliset taloutta vakauttavat ja kasvua aiheuttavat hyödyt ovat saatavissa pitkällä aikavälillä, jos tavoitteet kyetään toteuttamaan. Vaikutukset ovat tällöin samantapaiset kuin nousukaudella.

Talous- ja rahaliiton vaatimukset täyttää nykyisin varsin harva EU:n jäsenmaa. Useimmat maat joutuvat varsin tiukkaan julkisen talouden säästöohjelmaan. Vähemmistö jäsenmaista täyttää julkista velkaa koskevan ehdon ja vain kaksi

jäsenmaata budjettivajetta koskevan ehdon (1993). Suomi ei täytä kumpaakaan näistä ehdoista, mutta sen sijaan täyttää inflaatio- ja korkotasoa koskevat ehdot. Suomella on jäsenyyden toteutumisesta riippumatta edessä julkisen velan ja budjettivajeen supistaminen. Talous- ja rahaliiton ratkaisut eivät ole siten selkeitä, etteikö vielä tarvittaisi hallitusten välisiä neuvotteluja, jolloin myös työllisyyttä koskevia näkökohtia voidaan painottaa. Talous- ja rahaliiton tavoitteena oleva vakaa talous antaa pitkällä aikavälillä parhaat mahdollisuudet korkeatasoisen sosiaaliturvan ylläpitämiselle ja kehittämiselle.

Suomen sosiaali- ja terveysturvan ylläpitäminen korkealla tasolla edellyttää kansallista päätöstä sen kehittämisestä perinteisen pohjoismaisen mallin mukaisesti. Tärkeintä on saada aikaan sellainen kansantalouden tila, joka varmistaa rahoituksen jatkuvuuden ja riittävyuden. On aikaansaattava kansallinen hyvinvoinnin takuuhanke.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaisi huomioon edellä lausutun laatiessaan mietintöään.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja (osittain), U. Anttila, Antvuori (osittain), Hiltunen (osittain), Kempainen (osittain), Kuittinen (osittain), Muttilainen (osittain), Nordman (osit-

tain), O. Ojala (osittain), Perho-Santala (osittain), Puhakka (osittain), Puisto (osittain), Steinius-Kaukonen, Vehkaoja (osittain) ja Ääri (osittain) sekä varajäsenet Kauppinen, P. Leppänen (osittain), Luhtanen (osittain) ja Saari (osittain).

